

ОСНОВИ ТЕОРІЇ СТІЙКОСТІ (осінній семестр)

Викладач: к.ф.-м.н., доцент Ткаченко Ірина Григорівна
Кафедра: фундаментальної та прикладної математики, ауд. 21(І)
E-mail: kfm.stud@gmail.com
Телефон: (061) 289-12-60 (деканат), (061) 289-12-74 (кафедра)
Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Освітня програма, рівень вищої освіти		Математика					
Статус дисципліни		Вибіркова					
Кредити ECTS	4	Навч. рік	2021/2022	Рік навчання	2	Тижні	12
Кількість годин	120	Кількість змістових модулів ¹		6	Лекційні заняття – 12 Практичні заняття – 22 Самостійна робота – 84		
Вид контролю	Залік						
Посилання на курс в Moodle	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1785						
Консультації:	за розкладом або за домовленістю дистанційно						

ОПИС КУРСУ

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи теорії стійкості» є систематизація та поглиблення у студентів теоретичних відомостей, формування та вдосконалення практичних вмінь з основних і спеціальних розділів математичного аналізу, курсу диференціальних рівнянь, а також на прикладі математичних понять і методів, що вивчаються в курсі, показати сутність наукового методу, навчити прийомів дослідження та розв'язання математично формалізованих задач, що, в свою чергу, надають можливість аналізувати та моделювати процеси та явища у майбутній професійній діяльності студентів.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Основи теорії стійкості» є: поглиблення знань з курсу диференціальних рівнянь; знайомство з основами теорії стійкості розв'язків диференціальних та різницевих рівнянь; вивчення основних методів дослідження стійкості розв'язків диференціальних та різницевих рівнянь, систем рівнянь.

Засвоєння матеріалу курсу під час практичних занять, самостійної роботи студентів забезпечує набуття наступних компетентностей:

ІК Здатність розв'язувати складні задачі та практичні проблеми у математиці або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів математики, статистики й комп'ютерних технологій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК-1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК-2 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

СК-2 Здатність подавати математичні міркування та висновки з них у формі, придатній для цільової аудиторії, а також аналізувати та обговорювати математичні міркування інших осіб, залучених до розв'язання тієї самої задачі;

СК-5 Здатність до кількісного мислення.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент **зможє**:

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS). Детальна формула розрахунку – в рекомендаціях.

РН-4 Розуміти фундаментальну математику на рівні, необхідному для досягнення інших вимог освітньої програми;

РН-10 Розв'язувати задачі придатними математичними методами, перевіряти умови виконання математичних тверджень, коректно переносити умови та твердження на нові класи об'єктів, знаходити й аналізувати відповідності між поставленою задачею й відомими моделями;

РН-11 Розв'язувати конкретні математичні задачі, які сформульовано у формалізованому вигляді; здійснювати базові перетворення математичних моделей;

визначати тип точки спокою;

досліджувати нульовий розв'язок на стійкість за Ляпуновим, асимптотичну стійкість, стійкість в цілому, стійкість за Лагранжем;

застосовувати теореми Ляпунова, Четаєва для дослідження стійкості нульового розв'язку диференціальних рівнянь;

застосовувати критерії та умови стійкості Рауса-Гурвіца, Льєнара-Шипара для дослідження стійкості нульового розв'язку диференціальних рівнянь;

застосовувати геометричний критерій Михайлова для дослідження стійкості нульового розв'язку диференціальних рівнянь;

будувати D-розбиття;

розв'язувати деякі види різницевих рівнянь;

застосовувати критерії та умови стійкості Рауса-Гурвіца, Льєнара-Шипара для дослідження стійкості різницевого рівняння.

Міждисциплінарні зв'язки. Вивчення дисципліни базується на знаннях студентів, які одержані під час занять з таких предметів як «Диференціальні рівняння», «Лінійна алгебра», «Математичний аналіз» тощо. Отримані знання необхідні для розуміння та засвоєння курсів профільних дисциплін напрямлення прикладної механіки.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

1. Сніжко Н.В. Елементи теорії стійкості: Навчальний посібник зі спецкурсу «Основи теорії стійкості» для студентів спеціальності «Математика». Запоріжжя : ЗНУ, 2005. 50 с.

2. Гребенюк С.М., Спиця О.Г., Ткаченко І.Г. Основи теорії стійкості: навчальний посібник для студентів освітнього ступеня «магістр» спеціальності «Математика (за напрямками)». Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 71 с.

+ Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1785>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи (тах 60 балів):

Домашнє завдання (ДЗ) (тах 10 балів) – після кожного практичного завдання. Термін здачі кожного ДЗ – до початку наступної пари. Якщо завдання надано для перевірки після зазначеного терміну, то у разі його правильного виконання підсумковий бал буде зменшено.

Письмова контрольна робота (тах 20 балів) – двічі на семестр. Контрольна робота складається з двох частин: 5 тестових питань (1 бал за кожне) та практичних завдань (розв'язування прикладів, тах 15 балів).

Підсумкові контрольні заходи:

Підсумкове теоретичне завдання у формі тестування проводиться на платформі Moodle. Підсумковий тест складається із 20 запитань (1 бал за кожне), які охоплюють увесь матеріал курсу. Максимальна кількість балів за підсумковий тест становить 20 балів.

Індивідуальне практичне розрахункове завдання (ІПРЗ) наведено для кожної теми. Виконане завдання оформлюється у зошит та надається викладачу на перевірку. Термін – остання пара відповідної теми. Максимальна кількість балів за кожне ІПРЗ дорівнює 10.

Завдання та рекомендації до виконання ІПРЗ див. на сторінці курсу у Moodle:
<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1785>

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовий модуль 1 (розділ 1)	Домашнє завдання	Практичне заняття 2	6%
	Домашнє завдання	Практичне заняття 3	6%
Змістовий модуль 2 (розділ 2)	Домашнє завдання	Практичне заняття 4	6%
	Домашнє завдання	Практичне заняття 5	6%
Змістовий модуль 3 (розділ 3)	Домашнє завдання	Практичне заняття 6	6%
	Домашнє завдання	Практичне заняття 7	6%
Змістовий модуль 4 (розділ 4)	Домашнє завдання	Практичне заняття 8	6%
	Письмова контрольна робота	Тиждень 6	20%
Змістовий модуль 5 (розділ 5)	Домашнє завдання	Практичне заняття 9	6%
	Домашнє завдання	Практичне заняття 10	6%
Змістовий модуль 6 (розділ 6)	Домашнє завдання	Практичне заняття 11	6%
	Домашнє завдання	Тиждень 12	20%
Підсумковий контроль (max 40%)			
Підсумкове теоретичне завдання у формі тестування			20%
Індивідуальне практичне розрахункове завдання			20%
Разом			100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FХ	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольний захід	Кількість балів
Змістовий модуль 1			
Тиждень 1 Лекційне заняття 1	Стійкість розв'язку систем диференціальних рівнянь. Найпростіші точки спокою.	Опитування	1
Тиждень 1 Практичне заняття 1	Поняття про стійкість розв'язку системи диференціальних рівнянь.	Домашнє завдання	4
Тиждень 2 Практичне заняття 2	Найпростіші типи точок спокою.	Домашнє завдання	5
Змістовий модуль 2			
Тиждень 3 Лекційне заняття 2	Другий метод Ляпунова дослідження стійкості розв'язків.	Опитування	1
Тиждень 3 Практичне заняття 3	Другий метод Ляпунова дослідження стійкості розв'язків.	Домашнє завдання	4
Тиждень 4 Практичне заняття 4	Другий метод Ляпунова дослідження стійкості розв'язків.	Домашнє завдання	5
Змістовий модуль 3			
Тиждень 5 Лекційне заняття 3	Дослідження на стійкість за першим наближенням.	Опитування	1
Тиждень 5 Практичне заняття 5	Дослідження на стійкість за першим наближенням.	Домашнє завдання	4
Тиждень 6 Практичне заняття 6	Дослідження на стійкість за першим наближенням.	Домашнє завдання	5
Змістовий модуль 4			
Тиждень 7 Лекційне заняття 4	Асимптотична стійкість в цілому. Стійкість за Лагранжем.	Опитування	1
Тиждень 7 Практичне заняття 7	Асимптотична стійкість в цілому.	Домашнє завдання	4
Тиждень 8 Практичне заняття 8	Стійкість за Лагранжем.	Домашнє завдання	5
Змістовий модуль 5			
Тиждень 9 Лекційне заняття 5	Критерій Рауса-Гурвіца. Геометричний критерій стійкості – критерій Михайлова.	Опитування	1
Тиждень 9	Критерій Рауса-Гурвіца.	Домашнє завдання	4

Практичне заняття 9			
Тиждень 10 Практичне заняття 10	Геометричний критерій стійкості – критерій Михайлова.	Домашнє завдання	5
Змістовий модуль 6			
Тиждень 11 Лекційне заняття 6	D -розбиття. Стійкість розв'язку різницевих рівнянь.	Опитування	1
Тиждень 11 Практичне заняття 11	D -розбиття.	Домашнє завдання	4
Тиждень 12 Практичне заняття 12	Стійкість розв'язку різницевих рівнянь.	Домашнє завдання	5

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

1. Араманович И.Г., Лунц Г.Л., Эльсгольц Л.Э. Функции комплексного переменного. Операционное исчисление. Теория устойчивости. Москва : Наука, 1968. 85 с.
2. Гребенюк С.М., Спиця О.Г., Ткаченко І.Г. Основи теорії стійкості: навчальний посібник для студентів освітнього ступеня «магістр» спеціальності «Математика (за напрямками)». Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 71 с.
3. Демидович Б.П. Лекции по математической теории устойчивости. Москва : Наука, 1997. 356 с.
4. Рябушко А.П. Индивидуальные задания по высшей математике: Операционное исчисление. Элементы теории устойчивости. Теория вероятностей. Математическая статистика: учебное пособие. Минск : Вышэйшая школа, 2006. 336 с.
5. Сніжко Н.В. Елементи теорії стійкості. Запоріжжя: ЗНУ, 2005. 50 с.
6. Эльсгольц Л.Э. Дифференциальные уравнения и вариационное исчисление. Москва : Наука, 1999. 240 с.

РЕГУЛЯЦІЇ І ПОЛІТИКИ КУРСУ²

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування усіх занять є обов'язковим. У разі відсутності студента на занятті, його потрібно відпрацювати: потрібно опрацювати теоретичний матеріал з подальшим його захистом.

Політика академічної доброчесності

Домашні завдання та індивідуальні практичні розрахункові завдання виконуються студентом відповідно до варіанту. У разі виконання чужого варіанта, студент повинен виконати завдання власного варіанта. У разі списування робота повертається на переробку. При повторному списуванні робота отримує 0 балів.

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання комп'ютерів, телефонів та інших технічних гаджетів під час занять дозволено в навчальних цілях, повинен бути встановлений режим «без звуку». При виконанні тестів використання технічних засобів дозволено лише для проходження тесту, в усіх інших випадках тестування оцінюється в 0 балів.

Комунікація

Комунікація студентів з викладачем здійснюється:

- очне навчання: під час аудиторних занять і на консультаціях (найбільш бажаний варіант); за потреби Moodle (форум курсу, приватні повідомлення), електронна пошта;*
- дистанційне навчання: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення).*

Домашні завдання, індивідуальні практичні розрахункові завдання, що були здані на перевірку чи на кафедрі, чи надіслані в Moodle в установлений термін, перевіряються викладачем протягом 3 робочих днів. Для прострочених робіт строк перевірки залежить від зайнятості викладача. Відповідь на всі інші питання викладач надає протягом 3 робочих днів.

---

² Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів тощо. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2020-2021 рр.

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2020-2021 н. р. (http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html)

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених *Кодексом академічної доброчесності ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методичку проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycyfws9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ – moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна
- для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvask54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocnu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>